

Referat fra møte i Kringkastingsrådet 22.01.04

Møtet, som ble ledet av Kjellbjørg Lunde, ble holdt i møterom 7/8 i Radiohuset, 4. etasje, og hadde følgende dagsorden:

Publisert: 9/3-2004 13:55

0900: Avspilling

0930: Er riksdekningen av norske kulturytringer i samsvar med terrenget? Blir Oslo-dominansen for stor? Innledninger ved kst. kultursjef Per Erik Kise Larsen og programdirektør Tormod Kjensjord, Program riks

1100: NRK Radio i en ny konkurransesituasjon

1215: Lunsj

1300: Programdrøfting
Programdirektørens orienteringer
Kringkastingssjefen informerer
Eventuelt

Til stede fra rådet:

John Arne Balto
Jan Olav Fretland
Kine Hellebust (gjestende vara)
Randi Karlstrøm
Hanne-Grete Brommeland Larsen
Paul Leer-Salvesen
Kjellbjørg Lunde
Geir Mo
Nancy Porsanger

Forfall: Hallgrim Berg (vara John Arne Balto)
Thorbjørn Bratt (vara Jan Olav Fretland)
Roy Jacobsen (vara Bjørg Brusevold også forfall)
Long Litt Woon (vara Cathrine Sandnes også forfall)
Kjellaug Nakkim (vara Asta Brimi også forfall)
Magne Rommetveit
Anne Kathrine Slungård (vara Henning Warloe også forfall)
Bård Vegar Solhjell (vara Torbjørn Urfjell også forfall)

Til stede fra NRK:

Kringkastingssjef John G. Bernander, programdirektør Tormod Kjensjord, juridisk direktør Olav Nyhus, radiosjef Nils Heldal

Til stede fra sekretariatet:

Rådssekretær Leif Stavik, referent Vetle Daler

Kringkasting og politikk

– Kulturavdelingen er den viktigste formidler av kultur i Norge, sa konstituert kultursjef Per Erik Kise Larsen i sin innledning. – Vi er til stede i hele Norge med medarbeidere. Det er et enormt kulturspekter i fylker og kommuner, og det er et økende behov i en tøff medieverden for å komme igjennom med kultur, sa Larsen. Han delte inn kulturavdelingens arbeid i ulike områder: Transmisjon, opplevelse, journalistisk kulturformidling, og kritisk journalistikk. Han gikk deretter gjennom kulturtilbudet på hhv. radio, TV og på nettet. – Vi har også ting på gang framover, blant annet 12 fjernsynsprogrammer og 100 radioprogrammer i forbindelse med unionsjubileet i 2005. Vi har en kultur-såpe-dokumentarserie fra Hurtigruta under planlegging, med 12 eller 20 programmer klare til høsten 2005 eller våren 2006. Vi lager dokumentar om hardingfela og en dokumentarserie i 11 deler om norsk rockehistorie produsert av Program riks i Bergen. Dessuten planlegger vi nå kulturnyheter to ganger i uka på NRK1 før Kveldsnytt på tirsdager og torsdager, røpet Larsen. Han fortsatte med noen av avdelingens mål framover. – Vi er fornøyd med det vi presenterer på P2, men bør kanskje være mer tydelige på P1. Vi ønsker også større fokus på riksdekkende kulturytringer i fjernsynet, og vi ønsker å styrke bevisstheten om å favne hele landet. Vi skulle gjerne hatt flere medarbeidere rundt i landet, sa Per Erik Kise Larsen.

Programdirektør Tormod Kjensjord i Program riks la i sin innledning vekt på at NRK skal speile det brede og folkelige. – Kultur er ikke bare ytringer fra kunstnere, sa han. – Jeg tror ikke hovedstaden dominerer i våre programmer. Noen eksempler på gode saker som vi dekker: Konserter, amatørteater, malekurs, skrivekurs og festivaler. Det er ingen menneskerett å få spilt musikken sin på radio. Men vi må finne de gode prestasjonene som fortjener større publisitet. Det som er helt sikkert, er at det ikke skal være større terskel for å komme på lufta hvis man bor utenfor Oslo, slo Kjensjord fast. – Vi har to måter å finne disse på – enten oppsøker vi dem selv, eller vi skaper arenaer som gjør at de kommer til oss. Blant annet fikk vi 400 bidrag til en konkurranse om å få lov til å spille på Norwegian Wood-festivalen. Kjensjord ramset også opp flere av Program riks' produksjoner: Norge rundt, Brød & sirkus, Myter, Det fikser P1 og Språkteigen.

– Min analyse av Oslo kontra resten av Norge, er at det er Oslo som er det spesielle, ikke det vanlige. Problemet er at kulturarbeidere i Oslo må være oppmerksomme på at det er de som representerer det spesielle, sa Randi Karlstrøm i sitt forberedte innlegg. – Det er mange signaler som avslører at man snakker fra Majorstua, og det alminnelige Norge blir framstilt som det sære. Samtidig er det imponerende det NRK gjør på kulturområdet. Likevel har jeg inntrykk av at ressursene blir brukt hovedsaklig til nyheter og sport. Når Hans- Tore Bjerkaas sier at journalistikken i NRK Troms og Finnmark er blitt bedre etter sammenslåingen, er det merkelig for de har 13 journalister mindre i Finnmark nå. Resultatet har blitt en regionalisering i Nord-Norge. Det blir mye regionalt stoff sett fra Tromsø. Det blir for eksempel mye om OL-søknad, men lite om at f.eks. Statoil investerer 40 milliarder i Hammerfest. Dessuten har nyheter fra Finnmark fått lengre vei til Dagsrevyen. Resultatet blir at mange vet lite om Nord-Norge, det er en fare for at man fremstiller Nord-Norge som sært. Det er også en fare for at Dagsrevyen blir enda mer Oslo-dominert, fordi man kan sende de «sære» sakene i "Norge i dag", sa Karlstrøm. – Fødestua som skulle legges ned på Gjøvik fikk stor oppmerksomhet, mens nyheten om at Kirkenes sykehus var truet av nedleggelse, var mindre interessant. Det samme gjelder når et hundeløp i Alaska får større oppmerksomhet enn et hundeløp i Finnmark. Hadde det vært puddelløp i Bærumsmarka, hadde det fått dekning. En viktig sak om at Bjørn Wirkola fikk kulturpris i Alta, ble for eksempel skuslet bort i Sportsrevyen. Man trenger heller ikke alltid opplyse om været utenfor vinduet i Nitimen. Det angår ikke flertallet av lytterne, sa Randi Karlstrøm.

Paul Leer-Salvesen, som også hadde forberedt et innlegg, stilte på sin side spørsmål om det urbane Norge blir riktig framstilt i NRK. – Urbanitet er mer et mentalt begrep enn et geografisk. Det er fullt mulig å være urban og bo på Lindesnes. At jeg tilfeldigvis bor i Kristiansand, sier ikke så mye om meg, sa han. – Jeg mener det urbane Norge er godt nok representert i NRK. Men det kan av og til virke som om Oslo er blitt tildelt en slags monopolstilling som urban representant. Jeg vil ikke være fordomsfull – det er klart at andre også kan ha interesse av hva som skjer i Oslo. Men man burde kanskje f.eks. benytte seg mer av akademiske miljøer utenfor hovedstaden når man henter inn eksperter. Man har lett for å tro at når man henter inn folk utenfor Oslo, blir det distriktspolitikk. Når det gjelder kunstnere, er mange avhengig av å være i Oslo for å bli sett, blant annet av NRK. Det er først når man kan koble sammen f.eks. pietisme og Quart-festivalen at det virkelig blir kulturnyheter fra min hjemby, sa Salvesen. Han mente at en del norske byer har merkevarebygget seg selv for dårlig. – Det finnes mange muligheter for urbane vinklinger i andre byer enn Oslo og også på landsbygda, sa han.

– Dette er en tøvetebatt som vi har hatt mange ganger, sa Geir Mo. – Verden er slik at man farges av sitt eget ståsted. Derfor blir dette ørkesløse og kjedelige diskusjoner. Randi har noen gode poenger, og det samme har Paul. Men at østlendinger synes at det er rart med mørketid, og at Tromsø-folk synes at Oslo er et sted for spesielt interesserte, vil fortsette.

Nancy Porsanger var på sin side enig med Karlstrøm. – Når man lager programmer i distriktene virker det som om det skal være annerledes. Man bør heller tenke: Nå skal jeg vise resten av landet hva som er vanlig her, sa hun.

– Geir Mo har en sær måte å framstille dette på, sa Jan Olav Fretland. – Jeg har et kjærlighetshat til Oslo. Oslo er provins både i Europa og i Norge. Det urbane Norge finner du overalt. Faren med et bygdeståsted er at det fort bli litt for hyggelige reportasjer. Fretland tok også til orde for å vise mer av hverdagslivet på bygda. – Burde journalistene i NRK få kurs i kulturforståelse? spurte han.

Kine Hellebust etterlyste en bedre evaluering av hvordan NRK dekker kulturen i Norge, helst sett utenfra. Hun viste til at NRK har enorm makt, og sa seg enig i Randi Karlstrøms

kritikk av sammenslåingen mellom NRK Troms og NRK Finnmark. – Det er en katastrofe. Og det er en skandale å hevde at man gjør en bedre jobb med 13 færre journalister. Det vil si at de 13 gjorde en dårlig jobb det da, fastslo hun.

Hanne-Grete Brommeland Larsen mente dette var en helt nødvendig debatt. – Jeg tror man burde ha flere faste sendeflater til kultur og trekke DK-ene mer med på kulturområdet, sa hun. – Dessuten burde man bruke mer tid på oppsøkende arbeid. Det er mer og mer å hente i distriktene.

– Vi ville egentlig ikke ha en by-land-diskusjon her i dag, men jeg er heller ikke sikker på om vi klarer å få et riktig bilde av kulturytringer fra hele landet. Jeg er beroliget av bred dekning, men forstår at folk ser verden ut fra sine ståsteder og bosteder. Jeg synes dette er en nyttig debatt, det er ikke mange fora for denne typen debatter, sa Kjellbjørg Lunde. John G. Bernander ga Geir Mo rett i at slike debatter blir forutsigbare. – Vi jobber med å flytte ut flere riksmedarbeidere fra Marienlyst. Målet er å øke tilfanget av daglige nyhetsinnslag fra DK-ene. Paul har for øvrig et godt poeng – vi sliter litt med å hente eksperter fjernt fra Marienlyst. Men det er et praktisk spørsmål også – det er vanskelig å få folk i Tromsø til å stille i studio på 2-3 timers varsel. Å ha dem på en skjerm på veggen, er dårlig TV. Når det gjelder evaluering, ønsker vi at forskjellige miljøer skal evaluere hverandre. Vi jobber også med et verktøy for kvalitetskontroll slik at vi får en målestokk å gå etter. Ja, jeg tror vi kan bli bedre til å speile hele Norge, men på den annen side er det ingen som speiler Norge bedre enn oss i dag, sa Bernander, og fortsatte: – Et konkret tiltak er at vi flytter mer av Barne-TV-produksjonen til Tromsø, blant annet Påskemorgen. Når det gjelder opplysning om temperaturen på Marienlyst i Nitimen, synes jeg det er relevant. Vi opplyser om badetemperaturen på Lindesnes også. Kringkastingssjefen tilbakeviste at det er kuttet 13 journaliststillinger i Finnmark. – De fleste berørte er administrative stillinger. Vi har til gjengjeld gjenåpnet kontoret i Kirkenes og økt bemanningen i Vardø, så jeg mener vi er kommet godt ut av det.

– Hvorfor ikke sette ut hele reportasjer i f.eks. Nitimen istedenfor å ta en telefon fra studio i Oslo? La heller distriktkontorene lage reportasjene, sa Kine Hellebust.

– Vi er helt avhengige av kritikk, og vi kan bli bedre, blant annet i Nord-Norge, sa Per Erik Kise Larsen. – Det er også rimelig stille når det gjelder indre Østland. Der dekker vi også for dårlig. Men de fleste medarbeiderne våre er ikke fra Oslo. Folk bringer med seg sin lokalkultur inn i jobben hos oss. Det er for øvrig ikke sant at alt utenfor Oslo oppfattes som sært. Men det er klart det finnes utskudd, sa Kise Larsen. Tormod Kjensjord fulgte opp: – Vår divisjon er til nettopp for å øke fokuset utenfor Oslo. Og det synes jeg vi klarer. Men vi kan alltid bli bedre.

– Kanskje kunne NRK ansatt noen slags språkrøkttere som kunne luke ut de tydeligste signalene på folks ståsted, foreslo Randi Karlstrøm til slutt i debatten.

NRK Radio i en ny konkurransesituasjon

Det er lenge side siste det ble snakket så mye om radio som nå. Det var utgangspunktet for radiosjef Nils Heldals innledning om radioens nye konkurransesituasjon. – Radiokrigen er i gang, og det er også en reklamekamp. Vi har ikke så store ressurser til å markedsføre oss som P4 og Kanal24, men vi kjører en ny egenreklamekampanje på TV hvor poenget er at det du hører på radio har innvirkning på deg der du er. Men andre ord at vi har 12 distriktssendinger som konkurrentene ikke er i nærheten av å kunne matche, sa Heldal. – Vi gjør alt selv, og har droppet reklamebyrå.

Heldal presenterte en sammeligning av tilbudet på P4 og Kanal24, og kunne påvise at de to kommersielle kanalene har et tilnærmet likt sendeskjema. – Kanal24s mål er åpenbart å utkonkurrere P4, ikke å lage noe som er annerledes. I søknaden sa de at de ville bli en blanding av P1 og P2. Vi skjønnte allerede da at det var tull.

Når det gjelder lyttertallene, går det overraskende bra for oss og for P4, og overraskende dårlig for Kanal24. I uke 3 hadde de en markedsandel på 3%. Så vi foretar oss egentlig ingenting. Vi har gjort de endringene vi skulle gjøre tidligere og økte lyttertallene i fjor. Nettradioen øker også kraftig, og flere og flere velger å høre programmene i optak. Nils Heldal presenterte også en ny måte å undersøke lyttingen på. – Vi har kjørt en såkalt emometer-test på Petre. Det vil si at vi ber en gruppe lyttere angi kontinuerlig hva de synes om et program gjennom hele programmet.

Radiosjefen syntes det var rart at NRK ikke har tapt lyttere til Kanal24. – Men jeg tror Kanal24 vil gå noe opp og P4 noe ned etterhvert, spådde han.

Geir Mo etterlyste en sammenligning også av P4/Kanal24 og NRK P1, noe Heldal kunne love blir gjort til høsten. Jon Arne Balto stilte spørsmål om Kanal24 muligens vil orientere seg kvalitetsmessig annerledes for å konkurrere bedre med P1, noe Nils Heldal ikke så helt bort fra. – Hvis det ikke skjer noe magisk med lyttertallene deres, tror jeg de vil endre sitt skjema drastisk. Jeg tror også de vil be lytterne om råd. Kanal24 er ikke drevet ut fra et formidlingsbehov, men et behov for å tjene penger. De må sette seg ned og finne ut hva de egentlig skal formidle, sa Heldal, som på spørsmål fra Balto om man er forberedt på sterkere konkurranse, hadde følgende svar: – Vi er blitt bedre på å analysere det vi driver med, og dette blandet med magesfølelsen gjør oss fullt i stand til å konkurrere.

Randi Karlstrøm ville vite om Frokost-TV-titting har gjort utslag på radiolyttingen om morgenen. – Nei, jeg tror heller NRK har tatt seere fra TV 2 på morgenen. Dessuten har folk fortsatt ikke TV på frokostbenken, svarte Heldal. Paul Leer-Salvesen ville vite om NRK ikke frykter at dyktige radiofolk skal bli kjøpt opp, men det bekymret ikke radiosjefen. Vi har ikke fullt så høye lønninger som de kommersielle kan tilby, men vi har mulighet til å justere lønn etter konkurranse. Kanal24 prøvde seg for øvrig både på Kari Slaatsveen og Finn Bjelke, men de valgte å bli hos oss etter at vi hadde sydd sammen noen pakker som var gode nok. Men vi kan nok ikke beholde alle, sa Nils Heldal.

Programdrøfting

Rådet fant ingen henvendelser verdt å ta opp til diskusjon denne gangen. I stedet brukte rådet noe tid på å diskutere rutiner i forbindelse med behandling av klager og henvendelser.

– Hvis vi som råd skal forstå mer av hva slags tilbakemeldinger NRK får, har vi behov for å vite mer om innspill som kommer til NRK, sa Jan Olav Fretland. Kjellbjørg Lunde påpekte at man også følger med i andre kilder – NRK-rapporter, leserbrev, personlige henvendelser osv. John G. Bernander lovet at rådet skal få jevnlig rapporter fra kundesenteret i Mo i Rana. Randi Karlstrøm var enig med Fretland om at det er behov for å få mer info fra Mo. – Jeg har dessuten registrert et dårlig oppmøte her de siste gangene. Kanskje noe av grunnen er at vi burde diskutere flere av de problemstillingene som mange lyttere og seere er opptatt av? spurte hun. – Jeg savner en konkretisering av debattene, gjerne også ved at flere av rådsmedlemmene benytter seg av retten til å ta opp temaer.

NYDI-direktør Anne Aasheim kunne fortelle at rapportene fra Mo i Rana er gode og systematiske, og at de gir et godt bilde av hva folk er opptatt av. – Men det er faktisk sammenfallende med mange av sakene som tas opp her, sa hun. Kjellbjørg Lunde var enig i at oppmøtet har vært skuffende i det siste. – Jeg oppfordrer til at folk prioriterer rådsmøtene og at man iallfall melder avbud god tid i forveien slik at varamedlemmene kan innkalles, sa hun.

Programdirektørene orienterer

Anne Aasheim

– Det har vært en rar nyhetsuke. Vi har hatt to store begivenheter – en tragisk ulykke og en fødsel som begeistrer hele nasjonen. Vi har dekket sorgen og gleden parallellt, og har hatt en del prinsipielle spørsmål med hensyn til nyhetsdekningen.

– Vi var ikke gode nok i forbindelse med Rocknes-ulykken og var uheldig med det meste: Teknikk, mannskap og organisering. TV 2 var langt bedre enn oss. Dette skyldes en sammenblanding av uheldige omstendigheter. Vi er nok litt gjerrig med utstyret rundt i landet, og vi har ikke så stort apparat som TV 2 i Bergen.

– TV 2 gjorde et valg som aktualiserte en del spørsmål som hvor langt skal man gå som journalist? Skal journalistene være aktører? Hvilke bilder skal vises i en sånn sammenheng? Pressen er ofte raskere til stede enn hjelpemannskaper, og det kan være lett å havne i en dobbeltrolle. Hvordan skal man da agere? I Norge har vi en tradisjon for at pressen inntar observatørrollen. Hvis TV 2 gjorde dette for å iscenesette noe, var det et grovt overtramp. Denne debatten er viktig og spennende. Jeg tror vi ser

tendenser også i Norge til at pressen iscenesetter mer og mer.

– Når det gjelder prinsessefødselen, hadde vi 25 sendinger om det i går – bare på TV. Vi har fått kritikk internt for å ha overdrevet, men vi tenkte som så: La oss ha en gla'dag denne ene dagen.

– Debatten nå blir hvordan vi skal behandle prinsessen i mediene framover. Hvor går for eksempel grensen for det offentlige rom? Jeg tror norske medier sammen må finne grenser for dette. Vi må prøve å finne en grense som er anstendig i forhold til privatlivets fred.

– Også i Arne Næss-saken har det dukket opp etiske dilemmaer. Vi var nøye med at pårørende var blitt informert på forhånd. Spørsmålet mange stiller er «hvor viktig var Arne Næss?» Han var en myteomspunnet, spektakulær offentlig person og en eventyrer. Men han var ikke så viktig når det gjelder vesentlighetskriteriet. Jeg synes for øvrig vi hadde en ganske nennsom sak i går. Samlet sett synes jeg ikke vi overdekket dette, men det kan tenkes vi trakk det noen minutter for langt i den første sendingen.

– Observatør- kontra aktørrollen vil jeg gjerne at vi diskuterer, sa Paul Leer-Salvesen, som i tillegg reagerte på dekningen av kongens sykdom. – Her gikk NRK over streken. Det ble overdekket. For øvrig tror jeg vi hadde hatt en like glad dag i går med bare 12 sendinger. Spørsmålet er om man ved å dekke kongefamilien så intenst isolerer dem fra offentligheten. Dette ønsker jeg ikke at NRK skal være med på.

– Jeg synes det var riktig å bruke mye tid på dette, og jeg er ingen kjent monarklist, sa Jan Olav Fretland. – Men jeg har lurt mye på dekningen av Arne Næss. Det nærmet seg det parodiske i RedaksjonEN. Jeg er kritisk til den type heltedyrkelse, sa han. Kjellbjørg Lunde var enig. – Det ble for mye i forhold til vesentlighetskriteriet. Jeg ville dessuten reagert negativt på alle kyssescenene hvis jeg hadde vært hans kone. Når det gjelder skipskatastrofen, mener jeg det er viktig at man ikke blir aktør. Det er betryggende å høre at NRK diskuterer dette. Det samme gjelder kongestoffet – dette bør norske redaktører diskutere. Jeg synes det er ok med fotografering når de er på offentlige oppdrag. Men det er galematias slik dimensjoneringen er nå, sa hun.

– Kanskje det skjedde noe medmenneskelig med reporteren mens han var ute ved vraket? sa Kine Hellebust. – Når det gjelder Arne Næss, mistenker jeg NRK for å ha en skjult agenda : Gjorde man dette for å ha flest mulig gode bilder å selge til utlandet?

Hellebust reagerte også på dimensjoneringen i prinsessesaken. – Det blir for mange gjentakelser. En nyhet er bare en nyhet når den er en nyhet. Jeg synes også det har vært vel mye opphusing rundt OL-søknader i det siste.

Hanne-Grete Brommeland Larsen reagerte på teknikken under pressekonferanser. – Dere sliter ofte med dårlig lyd, sa hun. Nancy Porsanger ville gjerne vite hva som hadde skjedd hvis alle var ute for å dekke prinsessefødselen samtidig med en slik båtulykke, mens Randi Karlstrøm også var redd for at kongefamilien vil isolere seg fra det offentlige rom.

– Det hadde vært et nederlag. Men jeg synes hjemreisen fra sykehuset er et tegn på det, sa hun.

– Vi kunne taklet begge deler på en gang, men jeg er glad for at dette ikke skjedde helt samtidig, svarte Anne Aasheim, som kunne opplyse om at man er bevisste på f.eks. å ta ut «artige» debatter i Dagsnytt 18 og å tone ned musikk på dager der det skjer store katastrofer. – Når det gjelder teknikken, er det meg en sann glede å fortelle at det var TV 2 som produserte pressekonferansen. Det var for øvrig historisk i går – det var første gang vi samarbeidet med TV 2 om nyheter. Aasheim kunne avkrefte at det lå økonomiske motiver bak dekningen av Arne Næss' bortgang. – Det var aldri noe motiv. Allmennringkasterne i Europa utveksler slikt gratis. Men vi bommet kanskje litt på dimensjoneringen, innrømmet nyhetsdirektøren. – Dette var ikke helt bra. Vi viste ikke bare for mange bilder av ekskona, men vi kalte også hans nåværende kone for «kjæresten». Det beklager jeg. Men prioritering er vanskelig hver dag. Vi diskuterte mye i går. Hvor mye tid skal vi bruke på prinsessen? Dimensjonering er kjempevanskelig, og vi klarer ikke ta de riktige avgjørelsene hver gang. Vi bommer ganske ofte.

– Var det betimelig å stille spørsmål om Rocknes til kongen? spurte Geir Mo. – Det intervjuet sendte vi omtrent uredigert, men kongen er opptatt av skipsfart og han så selv poenget med liv som ender og liv som begynner. – Jeg stusser fordi kongen er sykmeldt, sa Kjellbjørg Lunde, som også mente dekningen av Næss var for massiv. – Folk trenger ikoner, og Næss var et slikt ikon, repliserte Geir Mo. – Og hvis all verdens artister kommer til minnehøytideligheten, er det selvfølgelig også en sak for oss. Men det blir ingen helaften, svarte Aasheim. Jan Olav Fretland ville vite om det nynorske kompetansesenteret vil bli etablert fra 1. juli. Anne Aasheim kunne fortelle at det er møte i styringsgruppa i morgen. På spørsmål fra Nancy Porsanger kunne John G. Bernander til slutt fortelle at NRK ikke klarer å gjennomføre planene

om økt satsing på samisk barne-TV nå. – Dette har vi dessverre ikke ressurser til selv om vi fikk inflasjonsjusteringen i lisensen, sa Bernander.

Vetle Daler
24.02.04